

INGEZONDEN.

TOEPASSING VAN VLOEIBAAR KOOLZUUR VOOR GENEESKUNDIGE DOELEINDEN.

Nog een paar woorden naar aanleiding van de opmerkingen van de heeren WIJN EN DE HARTOGH. Kort saamgedrongen is de inhoud het oude liedje: *variis modis bene fit!* Mijnentwege mag collega WIJN gerust van vast koolzuur spreken. De nuttige zijde van dit geschrijf is vooral, dat de aandacht van de Nederlandsche geneeskundigen nu terdege op dit nieuwe hulpmiddel is gevestigd: inderdaad een onverwachte reclame!

Nu moet ik evenwel bekennen, dat ik nog steeds in het onzekere verkeer omtrent hetgeen bij deze bevrozing plaats heeft. Het lijdt geen twijfel, dat hier iets bijzonders in het spel is, wat ik trachtte aan te duiden door het begrip *necrobiose*.

En nu doet zich het eigenaardige feit voor, dat sommige *weeke* producten aan deze behandeling weerstand bieden; ook faalde de methode eenmaal bij een kleine donkerzwarte pigmentvlek op de wang en nu kan men hier wel „heroisch” te werk gaan en een leelijk litteken op de plaats van een mooi vlekje bewerken, maar dan wordt toch ver over het doel heengeschoten. Hier is iets op te helderen. Met groote belangstelling zie ik over *dit* punt nu eens opmerkingen tegemoet.

Apeldoorn, 10 April 1910.

Dr. J. A. VOORTHUIS.

VERLOSKUNDIGE HULP AAN DE INLANDSCHE VROUWEN OP JAVA.

In het nummer van dit *Tijdschrift* van 2 April j.l. kondigt PERSENAIRE een in brochurevorm uitgegeven afdruk uit het *Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië* aan, waarin de schrijver, BIJKER, van de Javaansche barenden sprekende, zegt: „De vrouwen onderwerpen zich *geheel vrijwillig* zonder te worden *gedwongen* of door anderen te zijn beïnvloed aan de behandeling der doekoens, geven daaraan zelfs de voorkeur boven die van den geneesheer, ook als deze in hun onmiddellijke nabijheid woont en zijn diensten gratis aanbiedt”.

Als dit waar is, zegt PERSENAIRE, vervalt elk motief voor een opdringen van verloskundige hulp, hoe bezadigd deze ook moege te werk gaan.

Daargelaten dat, ook als wat BIJKER zegt niet waar zou zijn, elk opdringen van geneeskundige hulp naar mijn meening af te keuren is, kan ik PERSENAIRE en de lezers de verzekering geven, dat wat BIJKER zegt *volkomen waar* is.

Vooraf, om te voorkomen, dat men (b. v. TREUB) zou beweren, dat ik aan practijk onder inlanders maar een beetje zou gedaan hebben en dus niet tot oordeelen bevoegd zou zijn, de mededeeling, dat ik ruim 40 jaren in Indië was en daarvan 22 jaren meer bepaald in het binnenland praktiseerde, de laatste 10 jaren van mijn verblijf (van 1898 tot 1908) zelfs in een echt binnenlandsch dorp woonde.

Toen ik in dat dorp (Medono, residentie Kedoe) kwam wonen, liet ik, door tusschenkomst van de inlandsche hoofden en dorpsburgemeesters, in den om-

trek bekend maken, dat ik mij gratis beschikbaar stelde tot het verleenén van genees- en verloskundige hulp aan de bevolking. Ik hield een polikliniek en gaf gevolg aan ieder verzoek om hulp in de woning der zieken. Werd in ernstige gevallen, b. v. moeilijke bevalling, die hulp gevraagd, dan trok ik vergezeld van mijn vrouw, die in de streek geboren, bij het volk bekend en volkomen op de hoogte van taal, zeden en gebruiken is, er op uit.

Het resultaat was:

1°. dat de polikliniek goed bezocht was, vooral door oogzieken en tandlijders en dat kleine poliklinisch doenbare chirurgische operaties zeer in den smaak vielen;

2°. dat iedere behandeling in de woning van de zieke, waarbij geregeld gebruik van geneesmiddelen en verpleging noodig was, schipbreuk leed op verregaande onzindelijkheid, slordigheid, domheid, eigenzin en animisme;

3°. dat ik met betrekking tot verloskundige hulp het volgende ondervond: Wilde ergens de baring niet vlotten of, wat vooral voorkwam, de nageboorte niet komen, dan kwam men niet om hulp maar om geneesmiddelen vragen. In den aanvang antwoordde ik dan, dat ik zelf wel zou komen om de vrouw te helpen, maar dan gebeurde het, dat wij onverrichter zake moesten naar huis gaan, omdat de hulp werd afgewezen en alle argumentatie van mijn vrouw niets uitwerkte.

Als later geneesmiddelen voor barenden gevraagd werden, antwoordde ik dat geneesmiddelen de vrouw niet konden baten, maar dat ik bereid was haar te komen helpen; vooraf echter moest de boodschapper naar huis gaan en mij de toestemming der vrouw en haar naaste betrekkingen brengen om te doen wat ik noodig zou oordeelen. Veelal zag ik dan dien boodschapper niet terug en hoorde later, dat vrouw of kind of beiden overleden waren.

Commentaar overbodig.

's-Gravenhage, 11 April 1910.

J. J. VAN EFFEN.

TOT TOELICHTING EN VERWEER (HET GEVAL A. A. M. B.).

Geachte Redactie!

Nu op min verwachte wijze, door een vakgenoot-psygiater, die *eigen* aanschouwing aan zijn oordeel in deze niet ten grondslag heeft kunnen leggen, het geruchtmakend geval A. A. M. B. in de algemeen-geneeskundige pers is gebracht 1), kan daarover van de zijde van een der naastbetrokken geneesheeren te minder een woord van toelichting achterwege blijven, naar mate hieraan te nadrukkelijker den vorm van een verweer en van een terechtzetting tevens valt te geven.

Men kan intusschen op verschillende gronden van meening zijn, dat forensische casuïstiek en desbetreffende controversen in een algemeen orgaan als dit *Tijdschrift* minder op hun plaats zijn; in verband hiermede zal men *detail*-bespreking van dit „sensatie-geval” hier dan ook niet van mij te verwachten hebben.

Wenden wij ons nu tot de zaak.

1) J. VAN DER KOLK, „Het ontslag uit de krankzinnigengestichten der zogenaaude justitie-patiënten”, in het voorlaatste nummer van dit *Tijdschrift*.